

Yttrande över remiss – konsekvenser vid en eventuell tröskelväxling av hemsjukvården i Gävleborg

Bollnäs kommun har tagit emot en begäran om ställningstagande till att genomföra skatteväxling för samtliga hembesök på primärvårdsnivå. Yttrande skall vara Hälsa och sjukvårdsnämndens kansli tillhanda senast den 30 september 2023.

Hemsjukvården skatteväxlades 2013 mellan dåvarande Landstinget Gävleborg och länets tio kommuner. Ansvaret togs formellt över den 1 februari 2013. Planering och förarbetet avseende ansvarsöverföringen hade sin utgångspunkt i Socialstyrelsens definition av hemsjukvård som lyder: ”Hemsjukvård avser hälso- och sjukvård när den ges i patientens bostad eller motsvarande och där ansvaret för de medicinska åtgärderna är sammanhängande över tiden. Åtgärder och insatser ska ha föregåtts av vård- och omsorgsplanering”. Någon tröskelväxling i den mening att kommunen utför alla hälso och sjukvård i den enskildes hem genomfördes således inte.

Ansvaret och den gränsdragning man enats om finns tydliggjord i upprättat avtal. I avtalet finns även tydliga kriterier att uppfylla innan det blir aktuellt för en patient att skrivas in i den kommunala hemsjukvården. Dessa kriterier är:

- Insatser räknas som hälso- och sjukvård
- Insatser ges under minst **2 veckor**
- Patienten kan inte ta sig till hälsocentralen
- Patienten är över 18 år
- Vård- och omsorgsplanering ska upprättas före insättande av insatser

Den lösning som ledde fram till avtalet har i vissa fall visat sig skapa konflikter kring den enskilde individen som inte blir bra för någon part. Med anledning av detta beslutade det politiska organet Nätverk Valfärd att göra en särskild utredning för att ta ställning till om det eventuellt ska göras en ny skatteväxling från region till kommunerna som innehåller kvarvarande delar i hemsjukvården i form av en mer komplett tröskelväxling. Dvs att kommunen får ansvar för alla hembesök till personer över 18 år som inte kan ta sig till hälsocentralen.

En partsgemensam arbetsgrupp med representanter från Länsledning gjorde ett inledande arbete som presenterades för Nätverk Vårdförvaltning. Man beslutade att gå vidare med en fördjupad undersökning och för uppdraget anlättes företaget Sirona. Rapporten presenterades för Nätverk Vårdförvaltning vid möte 2021-09-02 och för Länsledning 2021-09-10. Rapporten delgavs även alla kommuner. Kommunchef och förvaltningschef (socialförvaltningen) har i Dialogmöte med Kommunstyrelsen informerat om innehållet i dessa rapporter.

Efter att rapporten redovisats beslutades att fördjupa utredningen ytterligare med analys av hjälpmedel och vilken ekonomisk påverkan en växling av ansvar skulle innebära. Tilläggsanalysen blev klar 2022-03-11. Rapporten redovisades för Nätverk Vårdförvaltning vid möte 2022-05-12. Därefter sändes rapporten ut till samtliga ledamöter i Länsledning och delgavs även samtliga kommuner.

Hälso- och sjukvårdsnämnden önskar nu från länets kommuner ett ställningstagande om hur man ser på att genomföra en ny skatteväxling för samtliga hembesök på primärvårdsnivå. Nämnden önskar även, vid ett positivt ställningstagande:

- Besked om datum för överföring av ansvar för hembesök i primärvård till den kommunala hälso- och sjukvården, samt en samverkan med regionen i planeringen och genomförandet av denna. I dag ansvarar regionen för hembesök när insatsen inte bedöms vara varaktig mer än 14 dagar.
- Besked om datum för övertagande av ansvar för rehabilitering för personer med LSS-beslut där kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar, samt en samverkan med regionen och genomförandet av denna.

Bollnäs kommuns yttrande

Berörda verksamheter har på olika sätt varit delaktiga i den utredning som Sirona genomförde på uppdrag av Länsledning och även i utredningen om hjälpmedel som genomfördes våren 2022. Utredningarna visar på flera fördelar med att genomföra en tröskelväxling men det har även framförts en hel del kritik mot utredningens något förenklade bild av genomförandet och en avsaknad av mer långsiktiga ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser av genomförandet.

Kommunen ser inte att fördelarna med att genomföra skatteväxling överväger nackdelarna utifrån de förändringsarbeten som pågår internt inom berörda verksamheter i Bollnäs kommun, samt mellan Bollnäs kommun och Region Gävleborg. Några exempel på förändringsarbeten är de framsteg som gjorts inom ramen för Nära vård vad gäller gemensam riktning och fokus mellan länets kommuner och Region Gävleborg. Nu behöver de arbetet bli mer operativt vilket kommer kräva både tid och kraft.

Ett annat exempel är att den kommunala hemsjukvården i Bollnäs, sedan oktober 2022 finns samlad i ett nytt verksamhetsområde, Förebyggande och hälsa. Detta innebär bättre förutsättningar för att utveckla och förbättra den kommunala hälso- och sjukvården med fokus på samverkan. Förändringen har bland annat medfört en tydligare styrning av samverkan, mer fokus på Nära vårdutveckling och ett starkare fokus på kommunens förmåga att kompetensförsörja inom legitimerade yrken.

Det finns stora utmaningar vad gäller ekonomiska och personella resurser framöver kopplat till insatser inom Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Hälso och sjukvårdslagen (HSL). För att klara utmaningarna kommer det ställas höga krav på tydlig riktning men även på stabilitet i processer och strukturer. Det är tveksamt huruvida tröskelväxlingen kommer att lösa de organisatoriska mellanrum som identifieras i utredningen. Mellanrummet kommer sannolikt i stället att uppstå i andra delar mellan verksamheter. Här bedömer kommunen att en utvecklad samverkan inom det arbete som bedrivs inom Nära vård, i högre grad än en tröskelväxling, kan bidra till ett personcentrerat och sömlöst arbete med brukaren/patienten i fokus.

En förändring i form av en skatteväxling kommer ta tid och kraft av organisationen på flera områden och skulle medföra en förskjutning i fokus som skulle kunna bromsa och i värsta fall motverka pågående närvårdutveckling. Socialförvaltningen i Bollnäs kommun liksom merparten av länets socialförvaltningar eller motsvarande ställer sig tveksamma eller direkt negativa till att genomföra en skatteväxling. Bollnäs kommun är mot ovanstående negativ till en ny skatteväxling.

KOMMUNSTYRELSEN

Abdullahi Cadaani
Kommunstyrelsens ordförande

Helena Tillstrand
Kommunchef